

Přednáška - Suhotra Swami

Šrímad Bhágavatam 2.7.19, Praha 22.5.1992

Téma: Hamsa a Paramahamsa

*tubhyaṁ ca nārada bhṛṣaṁ bhagavān vivṛddha-
bhāvena sādhu parituṣṭa uvāca yogam
jñānaṁ ca bhāgavatam ātma-satattva-dīpaṁ
yad vāsudeva-śaraṇā vidur añjasaiva*

Ó Nārado, Nejvyšší Pán ve Své inkarnaci Haṁsāvatāra tě učil vědě o Bohu a Jeho transcendentální láskyplné službě. Byl s tebou velice spokojen díky intenzitě tvé oddané služby. Také ti jasně vysvětlil celou vědu oddané služby, kterou chápou jen duše odevzdané Pánu Vāsudevovi, Osobnosti Božství.

Význam: “Oddaný” a “oddaná služba” jsou dva vzájemně spjaté pojmy. Dokud se člověk nechce stát oddaným Pána, nemůže proniknout do tajů oddané služby. Pán Śrī Kṛṣṇa chtěl vysvětlit Bhagavad-gītu, která je vědou o oddané službě, Śrī Arjunovi, protože Arjuna byl nejen Jeho přítelem, ale také velkým oddaným. Všechny živé bytosti, které jsou věčně a přirozeně nedílnými částmi svrchované živé bytosti, Absolutní Osobnosti Božství, mají také úměrně nepatrnou nezávislost v jednání. Předběžnou kvalifikací před vstupem do oddané služby tedy je, že musíme být ochotni spolupracovat a stát se dobrovolnými spolupracovníky těch, kteří jsou již zaměstnáni v transcendentální oddané službě Pánu. Spoluprací s takovými osobami se uchazeč postupně naučí technikám oddané služby a úměrně tomu se osvobozuje od znečištění, plynoucího ze styků s hmotou. Tento očistný proces upevní jeho víru a postupně mu přinese transcendentální chuť vykonávat oddanou službu. Tak získá ryzí připoutanost k oddané službě Pánu a jeho přesvědčení ho přivede až k extázi, která přímo předchází stádiu transcendentální lásky.

Poznání o oddané službě lze rozdělit do dvou skupin: předběžné poznání o povaze oddané služby a druhotné poznání o jejím vykonávání. Bhágavatam se zabývá osobností Nejvyššího Pána, Jeho krásou, slávou, bohatstvím, důstojností, přitažlivostí a transcendentálními vlastnostmi, které k Němu živou bytost přitahují, a dochází tak k výměně transcendentální lásky a náklonnosti. Živá bytost má přirozený sklon vykonávat láskyplnou službu Pánu, avšak ve styku s hmotou je uměle zakrytý a Śrīmad-Bhāgavatam pomáhá člověku tento nepřirozený pokryv velice ryzím způsobem odstranit. V tomto verši je proto řečeno, že Śrīmad-Bhāgavatam působí jako pochodeň transcendentálního poznání. Tyto dvě oddělení transcendentálního poznání o oddané službě jsou zjeveny tomu, kdo je zcela odevzdaný Vāsudevovi, a takováto velká duše, která je plně odevzdaná lotosovým nohám Vāsudeva, je podle Bhagavad-gīty (7.19) velice vzácná.

Suhotra Svámí: *Hamsa* znamená labuť. Pán Krišna se někdy zjevuje jako Hamsa avatár, inkarnace v podobě labutě. Tato inkarnace se nazývá *naimitika* a toto slovo má dva významy. Znamená to buď že tato inkarnace je dočasně zjevená, anebo že o ní nalezneme

málo informací v *śástrách*. Některá zjevení jsou *nitja*, jsou to věčné podoby Pána, které existují věčně v duchovním světě. Například samozřejmě Pán Krišna je původní podoba Božství, původní *puruša*. Šrí Čaitanja Maháprabhu je také *nitja* projevem. Také Pán Nrsimhadév. Ale jiní jsou *naimitika*, jako Hamsa avatár, Mohini murti nebo Buddha. Zjevení Hamsa avatára popisuje 11. zpěv Šrímad Bhágavatamu. Jeho pokyny tvoří Hamsa upanišad. A Pán Brahma, který říká tento verš Náradovi, se také nazývá Hamsa, protože je to první z *paramahamsů*. *Paramahamsa* znamená svatý transcendentalista. *Paramahamsa* je osobnost, která má vlastnost zvanou *sara britya*. To znamená, že umí vytáhnout esenci. Příkladem je labuť – když jí dáte nádobu se směsí vody a mléka, umí vypít pouze mléko a vodu nechá.

Podobně tento hmotný svět je kombinací dvou energií – hmoty a ducha. Ten, kdo je *hamsa* nebo *paramahamsa*, tak sice pobývá v tomto světě, ale je vždy duchovní. Nikdy není překonán hmotným vědomím, přestože se tady jeho smysly zaměstnávají mnoha materialistickými činnostmi, jak jsme včera četli v Bhagavad-gítě. Ale vše, co taková duše dělá, je určeno pouze pro Krišnu. Její činnosti jsou proto duchovní. To mohou neoddaní velice těžko chápat, protože mají o duchovnu představu, že je to něco mimo naše vnímání. Lidé používají slovo „duchovní“ pro něco tajemného, co nemůžeme vidět, nemůžeme zaznamenat svými smysly. *Hamsa* je ale osoba zdánlivě zaměstnaná v mnoha hmotných, materialistických záležitostech. Její smysly v tomto světě pracují, mluví, chodí, hovoří, také střádá *lakšmí*, rozdává knihy, dělá mnoho věcí. Jako Šríla Prabhupáda říkával: „Dávám přednášky z Bhágavatamu a potom procházím svými bankovními účty. Ale to vše, lekce z Bhágavatarnu nebo to, že jdu do banky, je jenom pro Krišnu.“ Proto to nepřináší žádnou hmotnou reakci, není to žádná *karma*. Je to duchovní.

Nakonec samotná duchovní duše se nazývá *hamsa*. V *śástrách* je řečeno, že v jezeře, v našem srdci, jsou dvě labutě. Takže ihned můžeme chápat, že jedna z těch labutí bude Nejvyšší Osobnost Božství, Nadduše, Paramátmá. A druhá labuť je *džívá*. Obě se nazývají labutě, protože labuť je bílá a bílá je barvou čistoty. Bílá znamená kvalitu dobra, *sattva-gunu*. Z těch dvou labutí má jedna vyšší postavení a druhá je podřízená. Někdy vidíme, že tato podřízená labuť se odchyluje od následování té nadřazené labutě, a svými odchylkami vyvíjí kvality jiného druhu narození. Vyvíjí kvality jiného druhu ptáka, který vydává zvuk jako vrána. Původně lidské bytosti na této planetě se také nazývaly *hamsa*, protože všechny byly umístěny ve vědomí „jsem duchovní duše a nejsem tělo“. To je vědomí *hamsa*, v kvalitě dobra. V *satja juze* neexistovala *varnášrama dharma*, každý byl *hamsa*, protože každý se nalézal v transcendenci. Nebyly zapotřebí kastovní systémy nebo společenské rozdělení. Nebyla zapotřebí vláda, žádné zákony, protože lidé byli umístěni ve svém původním vědomí: „jsem duchovní duše a služebník Krišny“. Abyste si udělali představu, pozorujte malé děti – když se někde sejdou malé děti, aby si hrály, tak mezi sebou také nedělají žádné třídní rozdíly. Malé děti se svojí přirozenou povahou se nezajímají, kdo přichází z bohaté rodiny a kdo z chudé rodiny. Nezajímají se ani o barvu kůže, že tohle dítě je černé, tohle je bílé. Ani se nezajímají o to, že tohle dítě je chlapec, tohle je děvče. Bez jakéhokoliv odstupu si hrají a jsou spolu šťastny. Ale vidíme, že později se všechno mění. Jakmile trochu zestárnou, tak všechny tyhle jejich představy se plně projeví v mysli. „Nemůžu se s tebou sdružovat, protože jsi z nízké třídy.“ Objevují se tato společenská rozdělení. To vše pochází z jedné věci, což je velice snadné pochopit; co se s dětmi stane, když zestárnou? Když zestárnou, tak začnou mít sexuální touhu. Předtím, než se ve vědomí objeví sexuální touha, tak jsou děti nevinné. Ale časem začnou podléhat pohlavní touze, protože i když jsou nevinné, tak jsou pošetilé.

Ten, kdo je *hamsa*, tak je nevinný, ale není pošetilý. Říká se mu také *manasí*, což

znamená, že je velice rozvážný, je to filozof. Jejich myšlení se zakládá na kvalitě dobra a mají velice vysoké myšlenky, jak říkal Prabhupáda – jednoduché žití a hluboké myšlení. Ten, kdo je velice uvážlivý a kdo stále myslí na Pána a na to, jak mu sloužit, tak ten následuje cestu *hamsů*. Nárada Muni vysvětluje v 1. zpěvu Šrímad Bhágavatamu rozdíl mezi labutěmi a vránami. Vrány mají svoje poutní místa. V angličtině je podobné přísloví jako vrána k vráně sedá. Vrány mají černé peří, doslova to je „ptáci stejného peří se sdružují“; vrány mají černé peří, tak se sdružují. A kde se slétají? To můžete vidět v Indii, v Kalkatě, kde je mnoho vran. Proč tam je mnoho vran? Protože tam je mnoho odpadků. Kalkata je město naplněné odpadky. Vrány se tam shromažďují a sestupují z nebe do Kalkaty. Těžko tam zahlédneme labuť. Vrány se tedy shromažďují na jednom místě, ale ti, kteří jsou uvážliví, se nikdy na takovou pout' nevydají, protože jsou labuť, *hamsové*. Ty nacházejí potěšení někde jinde. Jejich potěšení přichází z duchovního světa. Co to znamená stát se podobným vráně? Jaká je ta pout', jaká jsou ta ohavná místa, kde se vrány slétají? To vysvětluje Šrídhara Swami, což je první komentátor Šrímad Bhágavatamu. Ten, kdo je jako vrána, tak jeho místo, potěšení je sexuální radost, nebo sexuální orgány. A to se stává dětem, když vyrostou. V jednom smyslu, jenom v jednom smyslu, než vyrostou, tak jsou jako labuť. Jsou zároveň také pošetilé, takže nejsou tak docela jako labuť. Ale jelikož jsou nevinné, tak si hrají radostně spolu a nezávidí si. Nemají zájem o těžkou práci, aby chodili do továren. Chtějí, aby svět byl jasný a přirozený a krásný. Pak dosáhnou určitého věku – 11, 12, 13 let, a do jejich hlavy začnou přilétat vrány. Začnou se zajímat o pohlavní život, a tím se vědomí mění.

Šríla Prabhupáda nazýval tuhle civilizaci civilizací černých vran. Protože všude převládá zájem o sex. Lidé si dnes myslí, že to je jediný zdroj radosti, potěšení. Zaměřováním se na sex a na pohlavní orgány jako jediný zdroj radosti se mění celé vědomí lidské společnosti, která je velice zruďná a velmi degraduje. Člověk se stává barbarem nebo zvířetem. Nárada Muni vysvětluje rozdíl mezi vránami a labutěmi a zvláště mluví o jejich rozdílné chuti na literaturu. Ti, kteří se podobají labutím, *hamsové*, naslouchají opakovaně o slávě Pána ze stránek Šrímad Bhágavatamu. A to je přitahuje. Kdykoliv se hovoří o Bhagavadgítě, Šrímad Bhágavatamu, tak se ti, kdo se podobají labutím, shromáždí na tom místě. Ti, kteří mají vraní mentalitu, se o to nezajímají. „Co to je za podivné příběhy? My chceme slyšet něco skutečného, něco chutného.“ Jsou přitahováni k různým druhům světské literatury – od novin, časopisů, po romány, knihy se světskou filozofií. Ale u všech těchto druhů literatury, u všech těchto diskusí je společným základem sex. Je to čím dál tím zřetelnější, jak Kali juga pokračuje. Lidé se za tuto skutečnost, že sex je kořenem všech činností, přestávají stydět. Každý se s touto zjevně sexuálně orientovanou literaturou, jako pornografie a takové věci, běžně setkává. A to je jasný rozdíl mezi tím, kdo je pokročilý v duchovním vývoji – kdo je jako labuť, a kdo je jako vrána; je to v chuti pro různou literaturu.

Tato kniha, Šrímad Bhágavatam, je určena k tomu, aby nám pomohla vyvinout tu chuť, co mají labuť. Proto bychom měli pravidelně navštěvovat přednášky z Bhágavatamu a pohroužit mysl do jeho poselství, jak jsme o tom hovořili včera. V Polsku se někdo ptal, zda jsou v Bhágavatamu verše, které popisují generace králů – jeden král se oženil s dcerou druhého krále a měli spolu deset synů a dcery, a ti se zase dále ženili a vdávaly; takové verše mají být v Bhágavatamu. A ten oddaný se ptal: „Jaká je cena těchto veršů v Bhágavatamu? V nich se přece neříká nic o Krišnovi, není v nich žádná filozofie.“ Odpověděl jsem mu: „Musíte si uvědomit, kdo ty verše říká.“ Četli jsme takové verše na polské farmě ... říkal jsem mu: „Tyto verše říká Síta Gósvámí, který je *paramahamsa*. A když čteme i takové verše, tak se sdružujeme se Sítou Gósvámím. Se svatou osobou se můžeme sdružovat dvěma způsoby: *vapu séva* znamená, že se s ním sdružujete osobně, *vapu* znamená jeho tělesnou podobu. A *vani séva* znamená sdružování se s ním skrze jeho pokyny, skrze jeho slova. Z těch dvou je

nejdůležitější *vani séva*, protože to je věčné. Slova velkých oddaných, velkých osobností, jsou věčná, protože jsou zaznamenána v písmech jako je Šrímad Bhágavatam. Jejich slova mají velkou sílu, když je slyšíte, tak se s tou osobou sdružujete. Když se s někým sdružujete, tak skrze toto stýkání přijímáte vlastnosti té osoby. Když se stýkáte s *paramahamsou*, tak se z vás také stává *hamsa*. I když hovoří o něčem, co vypadá velice obyčejně. Nicméně i chvilkovou společností s takovou velkou duší získáváme nezměrný prospěch. Jako když Šríla Prabhupáda chodil na ranní procházky a sdružoval se se svými žáky; hovořil o zdánlivě obyčejných věcech. Jeden rozhovor v Majápuru je velice pěkný. Šríla Prabhupáda hovořil o kráse bengálských žen. Říkal, že bengálské dívky mají krásné černé vlasy a proto jsou pokládány za velice pěkné; i angličané se s nimi chtějí ženit. A když vytisknete tato slova a budete je číst, tak si budete říkat: „To je velice světské, co to má společného s Krišnou, když Prabhupáda mluví jenom o kráse bengálských žen.“ Ale všichni oddaní byli pohrouženi v extázi, protože neměli žádné hříšné touhy po těch bengálských dívkách, protože se sdružovali s Prabhupádou. Jeden oddaný, dokonce jako kdyby chtěl Šrílu Prabhupádu opravit, když mluvil o těch krásných vlasech bengálských dívek, tak řekl: „Ale Krišna má taky pěkné vlasy.“ Prabhupáda se smál a říkal: „Proč sem taháš Krišnu, teď mluvíme o bengálských dívkách!“ Ale pak to Prabhupáda ocenil a říkal že to je pravda, že všechna krása pochází z Krišny. Takže je pravda, že *paramahamsa* může mluvit o čemkoliv, ale nakonec bude vždycky ustavený vztah s Krišnou.

Šrímad Bhágavatam je plný vyprávění *paramahamsů*; je to *hamsa* buď jako Osobnost Božství, Pán sám, nebo *hamsové* jako velcí oddaní jako Brahma nebo Nárada Muni. Poslechem vyprávění ze Šrímad Bhágavatamu se také naučíme nacházet rozkoš v duchovním světě. To vše přichází skrze společnost. Když se spolčuje někdo s čistým oddaným, tak z této společnosti získává rozkoš. A to je čistá duchovní rozkoš. Tak se podívejte, jak jsme šťastni, jaké máme štěstí, že se můžeme sdružovat, když čteme tyto stránky Šrímad Bhágavatamu, s Náradou Munim, s Brahmou. Můžeme si vzít jiný díl a sdružovat se s Pánem Šivou, nebo s mudrcem Kapilou, s Pánem Nrsimhadévem a s Prahládou Maharádžem. V 10. zpěvu se můžeme sdružovat se Šrí Krišnou a se všemi obyvateli Vrindávanu. Musíme se naučit vyvinout pro to chuť. To znamená, že musíme naslouchat dál, naslouchat a studovat, protože jsme v současnosti jako vrány. Musíme to přijímat do srdce. Musíme na to použít svoji mysl. Naróttama dás Thákura zpívá, že slova, která pocházejí ze *šáster*, od *sádhua* a od *gurua* musíme přijímat do svého srdce a uchovávat je tam jako poklad; to se musíme naučit. Nenechávejte to náhodě. Nemyslete si, že nějakým obecným způsobem, skrz éter, aniž byste tomu věnovali pozornost, budete tuto chuť vyvíjet. Nenechávejte to na druhých. Někdy tak uvažujeme, že druzí oddaní se do toho ponoří a udělají pokroky a potom časem i já udělám pokrok, když se s nimi budu stýkat. Ale vy také musíte naslouchat. Tímto způsobem získáte společnost svatých *paramahamsů*. A osobně budete vstřebávat jejich transcendentální vlastnosti. Každý z nás se tomu musí osobně věnovat, aby četl, učil se, citoval a šířil Prabhupádovy knihy. Tohle rozdávání je skutečná služba. Když si myslíme, že je to velice pěkné, tak to přirozeně chceme rozdávat dalším a to má být konečným motivem toho, kdo rozdává knihy. Rozdávání knih by mělo probíhat z této úrovně vyšší transcendentální chuti. Když se nacházíme na této transcendentální úrovni, kdy jako *hamsa*, labuť, vytahujeme tu vyšší esenci, tak potom se nás *májá* nemůže dotknout. Musíme si být vědomi toho, že *májá* se neustále snaží se nás nějak dotknout, takže musíme být pozorní. Má neomezené prostředky k tomu, aby zplodila v našich srdcích nižší chuť pro uspokojování smyslů. Můžeme vidět, že navenek vypadá někdo velice klidný a sebeovládnutý. Ale pokud stále něco zůstává v srdci, jenom semínko uspokojování smyslů, *májá* to umí vytáhnout. To je její práce.

Jako je příběh jedné dámy z vyšší společnosti v Indii, která byla proslulá tím, že je

velice mírná, sebeovládnutá, jemná a pokorná. Každý o ní tak mluvil – ó, to je tak pěkná, jemná dáma. Platila si jednu služebnou. A ta služebná byla takový darebák. Přestože paní domu se k té služebné chovala velice pěkně, tak ta služebná měla špatné myšlenky a chtěla tu paní zdiskreditovat. Služebná si myslela: „O té paní každý mluví tak pěkně, že má samé pěkné vlastnosti, ale já jsem si jistá, že ukážu taky její špatnou stránku.“ Jednou ráno služebná záměrně zaspala. A tak nebylo možné, aby udělala všechny služby, které měla za úkol udělat. Když to ta paní viděla, tak se velice jemně zeptala: „Proč jsi dnes ráno spala tak dlouho?“ A služebná odpověděla: „Žádný důvod jsem neměla, prostě se mi chtělo.“ Paní se zamračila, když to slyšela. A služebná se zaradovala – „I když každý říká, že je ta paní velice klidná, tak vidím, že se také umí rozhněvat.“ A další den spala ještě déle. Když vstala, její paní se jí zeptala: „Proč jsi spala dnes tak dlouho?“ A ona řekla: „Prostě se mi chtělo, nemám důvod.“ Ta paní řekla: „Ty jsi služebná k ničemu.“ Služebná byla ještě šťastnější – „Á, tak teď už o mně i špatně mluví.“ A další den spala ještě déle. A zase se stalo to samé, paní se zeptala a ona řekla: „Neměla jsem důvod.“ A najednou ta jemná dáma vzala kus klacku a udeřila s ním tu služebnou. A znova a znova ji bila. Služebná vyběhla na ulici a křičela: „Podívejte se na tu paní, každý říká, jak je mírná, ale přitom mě bije po hlavě!“ Všichni sousedé začali vyhlížet, co se to děje. Po tomto dni ta pěkná paní ztratila veškerou svoji pověst a všichni říkali: „Ó, ta je tak vzteklá, my jsme ji viděli na ulici, jak bije svou služebnou.“

Stejně tak má *májádéví* mnoho prostředků jak něco skrytého v srdci vytáhnout a ukázat to na ulici, kde to všichni uvidí. Pro oddané, kteří v tomto světě zastupují *paramahamsu*, to je velice špatné. Jak jsme říkali, *hamsa* znamená bílý. Šríla Prabhupáda říká: „Jestli máte velký kus čisté bílé látky, ale uprostřed je malá černá skvrna, tak to vypadá velice špatně.“ Jako kdyby na mém oděvu byla inkoustová skvrna, tak bychom říkali, že to je špatné. I kdyby to byla jenom jedna malá skvrna. Na bílém pozadí to vyvstává, každý to hned uvidí, že to je špatné – „podívejte!“ Takhle se *májá* snaží zabránit a dělat překážky růstu vědomí Krišny v tomto světě. Musíme na to být velice opatrní. Měli bychom chápat, že každý z nás je osobně zodpovědný za svoje vědomí Krišny. Když nás *májá* stáhne, nemůžeme vinit někoho jiného. Každý z nás má tuhle příležitost vyvíjet vyšší chuť tím, že se zapojíme plně do sdružování se s velkými dušemi ve Šrímad Bhágavatamu. Měli bychom to brát velice vážně. Pokud to tak nebudeme brát, tak se k nám nějakým způsobem vetře *májá*, a bude nám dělat společnost. Sdružováním se s *májou* se objeví na našem charakteru černá skvrna. Proč bychom měli riskovat takovou velkou překážku pro náš pokrok?

Budeme vzpomínat na Pána Balarámu a všechno bude v pořádku. Nebude-li všechno v pořádku, budete v *máji*. Hmotná energie není nijak zavázaná, aby poslouchala příkazy vašich mentálních smyšlenek. Krišna říká: „To je moje *májá*, to není vaše *májá*. Není pravda, že můžete vzít sklenici s vínem a říct: „Teď je to voda.“ Nemůžeme hmotným prvkům takhle přikazovat. Když Krišna řekne lístek, tak to znamená lístek *tulsí* a ne marihuany. Musíme velice přísně dodržovat příkazy písem. Pak nebude naše činnosti ovlivňovat hmotná energie. Šríla Prabhupáda říká, že *áčárja*, jelikož je na sto procent odevzdaný a na sto procent odhodlaný šířit vědomí Krišny v tomto světě, tak ho Krišna zplnomocňuje, aby stanovil pravidla a principy. Šríla Prabhupáda to vysvětluje ve významu v Čaitanja Čaritamritě. Někteří oddaní jsou zplnomocněni Krišnou k tomu, aby přizpůsobovali, měnili pravidla a principy podle místa, času a okolností. Tito oddaní se nazývají *áčárjové*. Příkladem je sám Šríla Prabhupáda. Dělal změny, ale nenarušují základ. Šríla Prabhupáda k tomu dával příklad, že když šíří vědomí Krišny na západě, tak otevřel dveře chrámu pro muže i pro ženy. Protože ve zdejší kultuře se muži a ženy sdružují svobodněji než v Indii. Takže tady se to nepokládá za nic zvláštního a nepřirozeného. Můžete vidět v městských autobusech, že muži

a ženy jsou vzájemně smícháni, kdežto v Indii sedí muži na jedné straně a ženy na druhé. Když pojedete v Bengálsku autobusem a nebudete to vědět a uvidíte prázdné sedadlo a sednete si tam, přestože to bude na ženské straně a budete muž, všichni na vás začnou volat, co to děláte. Takhle na západě neuvažujeme. Šríla Prabhupáda otevřel dveře chrámů ISKCONU, ve kterých můžou žít muži i ženy. Není tím ale narušena zásada „žádný nedovolený pohlavní styk“. Někdo se může ptát, jak je možné, že muži a ženy žijí v takovém úzkém styku v jedné budově a přesto nepoklesnou; odpovědí je, že to je mocí *sádhana bhakti*. Pokud jsou *prabhuové* a *matádží* pohrouženi do naslouchání a opěvování Pánova svatého jména a programu v chrámu, tak je smysly k smyslovým činnostem nestáhnou. V písmech najdeme, že to je skutečnou známkou toho, kdo překonal hmotnou přírodu. I když je důvod ke vzrušení – muži a ženy se vidí navzájem – ale ke vzrušení v srdci nedochází, protože je to nepřitahuje, žijí duchovním způsobem. Tím, že Šríla Prabhupáda zavedl v chrámech taková pravidla, tak tím vlastně ukázal světu moc toho procesu.

Pak je druhá možnost, že se chcete stáhnout a vůbec nechcete přijít do styku s takovými smyslovými předměty smyslového vnímání; k tomu existuje příklad mudrce, který meditoval na dně oceánu, ale pak viděl dvě ryby, jak mají sex a to ho vzrušilo. Takže *áčárja* může přizpůsobovat pravidla místu, času a okolnostem, ale nikdy nenarušuje zákon. Prabhupáda varoval, že někdo se snaží napodobovat *áčárje*. Takoví lidé si můžou o sobě myslet, že sami mohou pravidla a principy upravit. Ale pokud k tomu nemají oprávnění od Krišny, tak může sebemenší úchylka, sebemenší výmysl, způsobit jejich pád. Takže je třeba následovat cestu *áčárjů*. Na Fidži, kde jedna rodina už měla rozvinutý obchod a mohla dát Prabhupádovu hnutí mnoho peněz, tak Šríla Prabhupáda souhlasil – dobře, ať pokračují s obchodem, ale Krišna bude ve středu a tím se očistí. To je princip *jukta-vairágja*, že obchod už tady je, tak ho jenom použijte ve službě Krišnovi. Ale pokud si někdo myslí „Jo, tak to můžu jít ven a začít s takovým obchodem jako oddaný,“ tak to je něco jiného. Tomu se říká *prajāsa*; jeden verš říká, že šest věcí může zničit oddanou službu – *prajāsa* je jednou z nich, znamená to snažit se o něco, co je hmotné, materialistické. Taková osoba se odchyluje od cesty oddané služby, když něco staví a myslí si že později to bude moci zaměstnat v oddané službě. To je něco jiného, to není *jukta-vairágja* – *jukta-vairágja* znamená, že už to je a jenom to zapojíme ve službě Krišnovi. Musíme tedy využít této příležitosti sdružovat se s *hamsy* nebo *paramahmsy* velice vážně.

Jsou nějaké otázky?

Otázka: Četl jsem, že jsou čtyři barvy inkarnací pro různé jogy. Můžete říci něco o inkarnaci červené barvy v Tréta juze?

Odpověď: Nazývá se *rakta avatár*. Má červenou barvu, zjevuje se se čtyřma rukama, učil *jagju*, oběť pro ten věk. Je řečeno, že svými ohňovými oběťmi zničil mnoho démonů. Ale o činnostech tohoto *rakta avatáry* je, podle toho, co vím, velice málo popisů.

Otázka: Někdy jsou námitky, jak se včera mluvilo o tom, že *sankírtan* musí být autorizovaný, tak (jestli jsem to dobře pochopil) že se také prodávají jiné věci, jako vonné tyčinky, nebo někdy že oddaní prodávali alkohol, ještě o tom mluvili s Prabhupádou. Jak to je s těmi autorizovanými doplňky nebo věcmi?

Odpověď: Také bylo ještě v otázce, že to závisí na vědomí, to je pravda. Jako Pán Balarám, rád pije. Je to Nejvyšší Osobnost Božství. *Šástry* mluví o nějaké šťávě, která vytéká ze stromu a v Indii se dělá takový zvláštní nápoj ze šťávy z palmovníku. Ta šťáva (je to datlový palmovník) vytéká v noci a lidé ji chodí shromažďovat do nádob. Když to vypijete před

východem slunce, je to velice chutný nápoj, který nenese žádné reakce. Ale jakmile vyjde slunce, tak v té šťávě z datlovníku začne probíhat chemická reakce a vytvoří se alkohol. Takže jakmile pijete tenhle nápoj po východu slunce, tak jste pokládáni za pokleslé, i když tam může být jedna, dvě molekuly alkoholu. Pro Pána Balarámu taková pravidla samozřejmě neplatí. Může vypít všechn alkohol světa, jestli chce. Protože je to Osobnost Božství. Jako říkal jeden oddaný v přednášce, že Pán Balarám je Anantašéša nebo Sankaršan – drží na svých hlavách všechny vesmíry a zároveň všechny planety, vstupuje do vesmírů. Tyto planety na jeho hlavě vypadají jako malá hořčičná semínka, nebo jako kapka vody, jak se říká. Můžeme si představit, kolik alkoholu na planetě Zemi asi je. Nebo kolik může být omamných nápojů v celém tomto vesmíru. Takže jaký by to byl pro Pana Sankaršana rozdíl, kdyby jeden z těch vesmírů se skulil z jeho hlavy a vstoupil do jeho úst. Můžeme říci, že Pan Sankaršan vypil všechny omamné látky celého jednoho vesmíru, ale jak to může změnit jeho vědomí? Když se inkarnuje tady v Praze a vypije všechny obchody s alkoholem a celou Prahu do poslední kapky, jak to změní jeho vědomí? Sankaršan je původem kvality nevědomosti a jedním z aspektů kvality nevědomosti je požívání omamných látek. Takže Pán Balarám se vždycky jeví jako opilý, je to jeho *svarúpa*, *svabháva*, jeho podstata. Má vždycky červené oči, které se koulí, a chodí nejistě. To je jeho extatická situace. Ze Sankaršana pocházejí všechny podoby opojeného vědomí. Když se to *džíva* snaží napodobovat, tak je podmíněná *tamo-gunou*. Když se obyčejní lidé opijí, tak se jim udělá špatně a zvracejí. Ale Pán Balarám může vypít všechno víno ve vesmíru a pořád zůstat blažený. Vědomí v tom hraje svoji roli; musíme ale uvážít, jaká je úroveň našeho vědomí. Jsme zmocnění, jenom proto, že jsme oddaní, dělat to, co Pán Balaráma? Když dám jednomu z těch filozofů, o kterých jste mluvil v otázce, láhev vodky a řeknu mu, ať to vypije, tak uvidíme, co to udělá. Jsi tak transcendentální a máš takovou vládu nad svým vědomím, že vypiješ láhev vodky a nebudeš tím ovlivněný? Jsme *džívátmy*, což znamená velice malé částičky duchovní energie. Hmotná energie, která je všude okolo nás, má na nás velice silný vliv. Krišna nám proto dal cestu oddané služby. A upřesnil, vymezil nám naše činnosti – zaměstnat smysly v určitých smyslových objektech a tím způsobem Mu sloužit. Krišna říká: „Zaměstnej svoje smysly v tom, že mi budeš obětovat lístek, ovoce, květinu, nebo trochu vody.“ Takové činnosti jsou doporučené. V *šástrách* je to všechno jasně vymezené. Ve slovech duchovního mistra a v učení *sádhuú* neboli svatých autorit. Voda znamená voda a neznámá víno. Někdo říká, že ve víně je voda, takže můžeme Krišnovi obětovat víno, ale to je hloupost.

Otázka: Autority někdy doporučují oddanému, aby přestal se *sankírtanem*.

Odpověď: To není časté, je to omezené na nižší oblasti vesmíru. Jestli tedy je oddaný v takovém případě v konfliktu s autoritami, což se moc nedoporučuje, a jestli tedy autority nezmění svůj postoj, tak by se měl raději přemístit do vyšších planetárních systémů.

Otázka: ?

Odpověď: Je devět procesů oddané služby a není mezi nimi rozdíl. Opěvování, naslouchání, vzpomínání a modlení se – to jsou čtyři z devíti, a všechny jsou pro udržení vědomí Krišny stejně účinné. Samozřejmě, naslouchání a opěvování jsou ze všech devíti základní. To je jenom logické. Protože žádné jiné se nemůžete naučit, dokud o nich neslyšíte. Slyšíte je od někoho, kdo opěvuje, kdo dělá *kírtan*, a tak se naučíte modlit se a uctívat. Takže nejprve naslouchání a opěvování a potom vzpomínání, když jste naslouchali a zpívali. Nezáleží na tom, v jakém z těchto devíti procesů se zaměstnáš; všechny jsou stejně dobré.

Šríla Prabhupáda ki jay!